

ACTIVIDADES PARA REALIZAR CO CONTO O SECRETO DO HORTO DE LIÑO

Contidos que pode traballar con estas actividades

Área **Coñecemento de si mesmo e autonomía persoal**: Bloques 1, 2, 3 e 4.

Área **Coñecemento da contorna**: Bloque 2 e 3.

Área Linguaxe: **Comunicación e representación**: Bloque 1, 2, 3 e 4.

ADIVIÑAS E TRABALINGUAS

Neceitaremos

Adiviñas e trabalinguas.

Consideracións previas

Realizar esta actividade na Asemblea antes de ler o conto *O secreto do Horto de Liño*.

Complementar a actividade con fotos de diferentes hortalizas e verduras.

Desenvolvemento

- Antes de contarlles o conto partiremos dos seus coñecementos previos acerca das hortalizas e verduras. Usaremos o recurso do trabalinguas e as adiviñas, para que pescuden o nome dalgunhas das hortalizas que protagonizan o conto.

Trabalinguas

Un tomate toma té,
na mata tomateira,
tomate toma o té,
toma té da túa teteira.

Adiviñas

Pi, pi, cantan os paxaros,
minto e digo a verdade;
por moi listo que sexas,
creo que non acertarás.

(Pemento)

Un pauíño moi dereitiño,
e na cabeza un chapeu
(Champiñón)

AS SEMENTES

Necesitaremos

Sementes de tomate cherry.
Un anaco de cartón.
Maceta, terra, abono.
Ilustración.
Fotos planta tomateira.

Consideracións previas

Importante: se se utilizan sementes alteradas xeneticamente, os resultados poden non ser os esperados. Recoméndase, por tanto, extraer as sementes dun tomate orgánico.

No seguinte vídeo poderás atopar instrucións claras que che axudarán a obter as sementes do tomate:

Á hora de plantalas podes seguir as indicacións desta ligazón.

Desenvolvemento

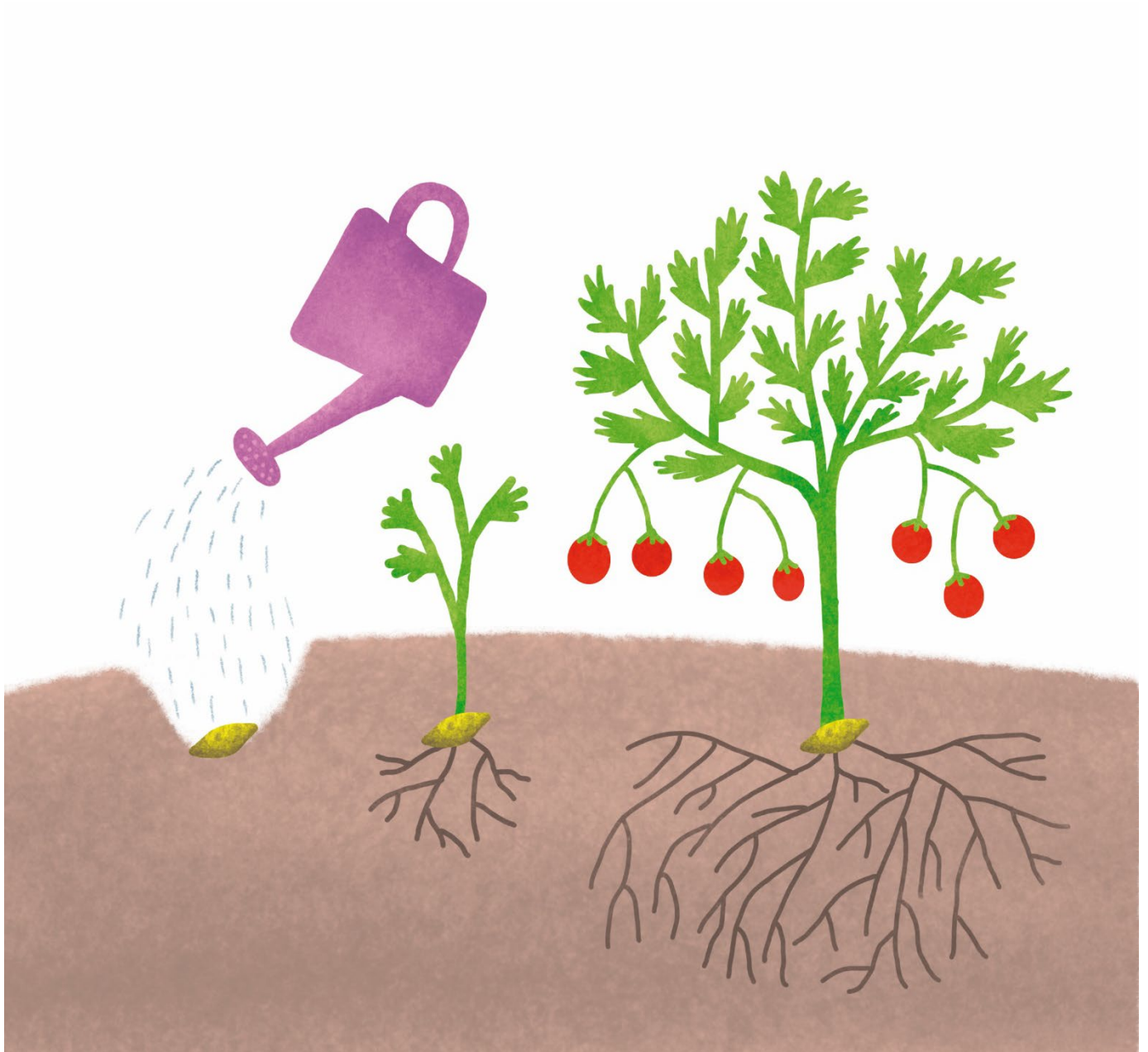
- A través da ilustración do Anexo, explicar as diferentes partes que ten unha planta e a orde no que van crescendo, sen esquecer os elementos que necesita para iso:

Para que unha planta creza o primeiro que necesitamos é unha semente e terra, despois coa axuda da auga e dos raios do sol empezarálle a crecer a raíz, aos poucos o talo e as follas e finalmente as flores e os froitos.

- Mostrar as fotos do crecemento da planta tomateira para que aprecien o proceso.
- Lembrar o traballado no conto acerca das sementes e o que Cherri dixo sobre elas. En moitas hortalizas, como no caso do tomate, están no seu interior.
- Dar a coñecer diferentes exemplos de sementes: no caso da xudía, é a propia xudía a que se sementa, do mesmo xeito que os chícharos e os garavanzos.
- Sacar as sementes do tomate: coller o anaco de cartón e fregar o tomate contra el. As sementes quedarán pegadas. Deixar secar ao sol e estarán listas para mostrarlhas aos nenos/as (estas sementes non son adecuadas para plantar).
- Preparar as sementes que plantaremos: extraer do tomate nosas propias sementes seguindo o vídeo recomendado ou comprar un sobre de sementes xa preparadas para sementar.
- Plantar as sementes nunha maceta, explicando en cada paso que necesitamos e que temos que facer (seguir instrucións da ligazón facilitada).
- Unha vez que teñamos plantado as sementes, reflexionar sobre a importancia de que todos/as se impliquen no coidado da planta, para conseguir recoller os seus froitos.

PROCESO CRECEMENTO TOMATE

FICHA DE LECTURA O SECRETO DO HORTO DE LIÑO

Necesitaremos

Conto O secreto do Horto de Liño ([ligazón](#)).
Persoais de hortalizas para colorear.

Desenvolvemento

1ª fase

- Repartir entre a clase os modelos das hortalizas para que as coloreen, xa que as necesitarán na reflexión posterior á lectura.
- Ler o conto "O secreto do Horto de Liño" utilizando as ilustracións para apoiar a narración.

2ª fase

- Colocar os nenos/as en círculo para que respondan en grupo as preguntas. Deberán ter preparada o modelo de hortaliza que colorearon porque a utilizarán para responder.
- Para iso deberán levantar a hortaliza que colorearan se é a resposta ao que se pregunta (p. ex.: se preguntamos "quen son os máis pequenos do horto?" deberán levantar o seu debuxo os que teñan coloreado os tomates cereixa, os chícharos e os champiñóns):
  - Quen se cren os máis importantes do horto? Por que?
  - Quen son os máis pequenos do horto?
  - Con quen traballa en equipo Cherri para facer ensaladas?
  - Cal é o secreto do horto que lles desvela Cherri?
  - Por que as sementes son tan importantes, aínda que sexan moi pequeniñas?
  - Que aprenderon de Cherri todas as hortalizas do horto?
- Colgar os persoais coloreadas nun lugar visible da clase porque as necesitaremos como referencia á hora de realizar a seguinte actividade: "Diversidade".

O SECRETO DO HORTO DE LIÑO

Xa é primavera no Horto de Liño
e as hortalizas nerviosas están,
o concurso por ser a máis grande
todas queren gañar.

As cabaciñas creuse as mellores
porque varios anos foron as gañadoras:
"Connosco prepáranse infinidade de receitas,
rebozados, á prancha ou recheos de touciño entrefebrado.
Todo o mundo nolo di: sodes a alegría da horta!"

Cherri escoitaba moi triste o que a cabaciña dicía,
era un tomate pequeno, pero dunha gran valía:
"Todos somos importantes e témonos que unir
para preparar receitas que se poidan compartir."

Un gran tomate gritou desde a mata da beira:
"Iso é unha bobada que di un tomate anano!
Só comigo preparan unha ensalada perfecta,
un pouco de aceite e sal e sévenme na mesa".

Cherri, mirando cara abaixo, dixo con moita tenrura:
"Pois eu prefiro contar, coa miña amiga a leituga,
facemos un gran equipo e unhas receitas moi chulas".

Os chícharos defenderon a Cherri con enerxía.
Eles tamén son pequenos, pero cheos de vitaminas!:
"É inxusto que os grandes se crean tan necesarios,
todos somos importantes e non polo noso tamaño".

O pemento que tamén se vía gañador,
púxolles verdes a todos e sacou o seu mal humor.

Na terra escondíase o máis valioso do horto,
e Cherri diríallo cando chegase o momento:
"O horto ten un secreto que pronto coñeceredes
e cando isto suceda, de pelexar deixaredes".

Ao día seguinte, presumindo de tamaño,
recolleiron os seus trofeos os gañadores dese ano:
o tomate ocupou a terceira posición,
o pemento a segunda e a cabaciña gañou.

Orgullosos presumían de ser os campións,
que vivan os pequeniños!, gritaron os champiñóns.

Nese momento Cherri pegou un salto da súa mata e desveloulles o secreto que cambiaría as súas caras:

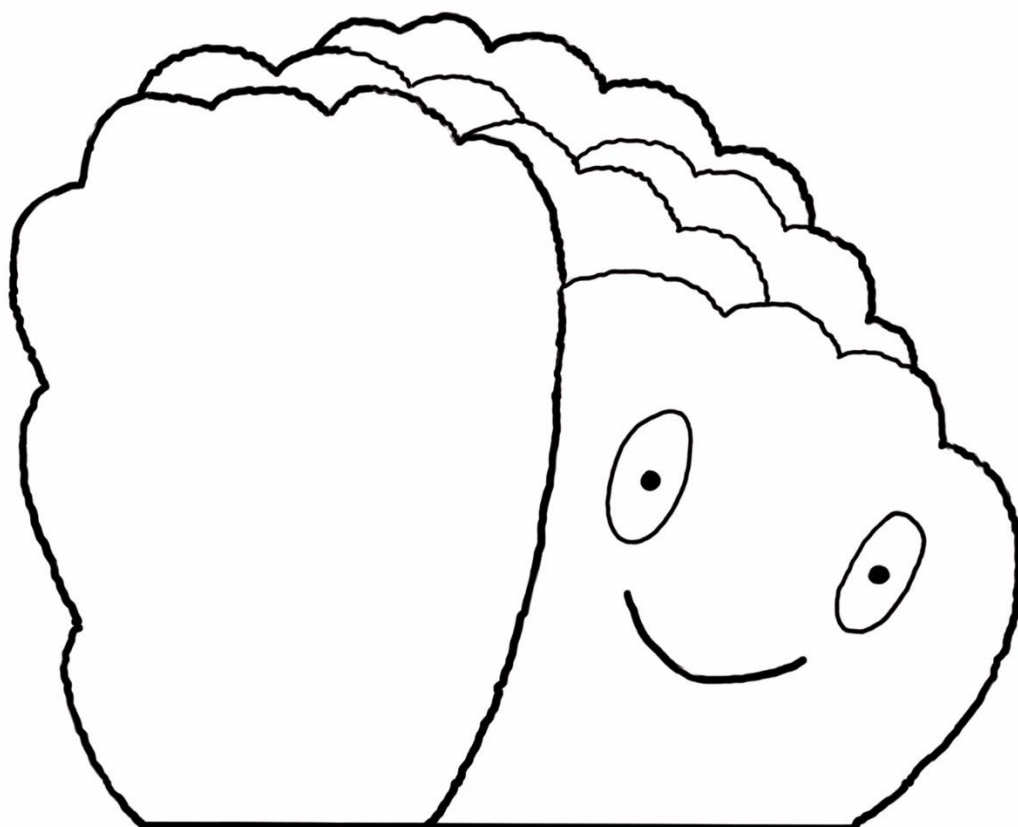
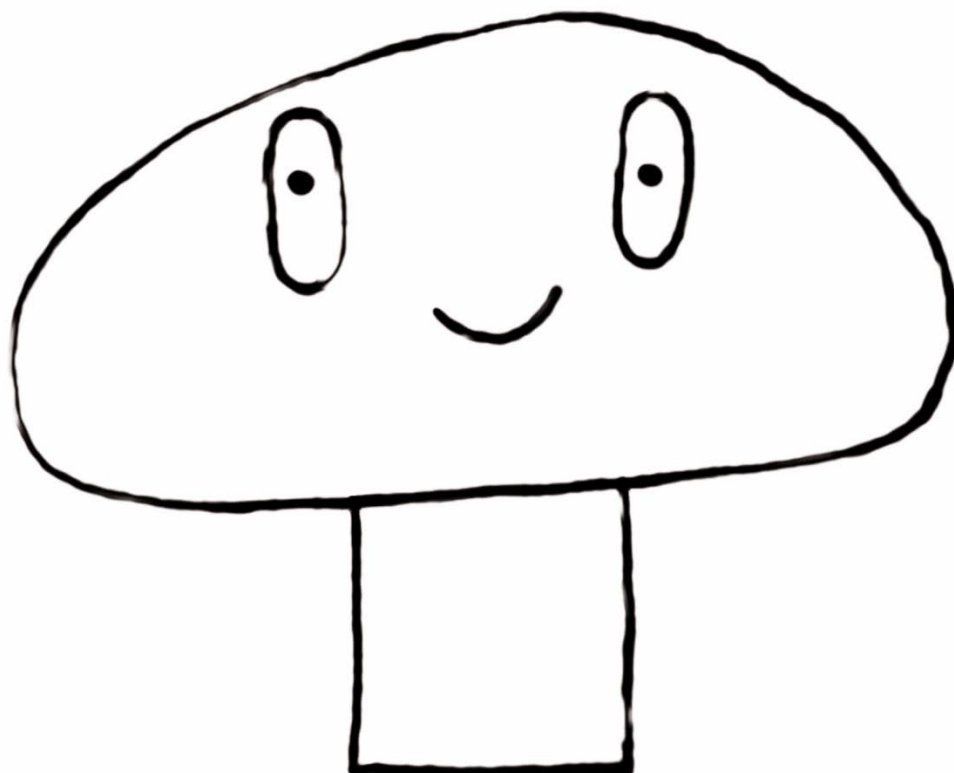
“Preséntovos ás sementes dixo abrindo a súa chaqueta, elas son moi pequeniñas pero a vida concentran. Todos as necesitamos para poder existir, se non se tiveran plantado non estaríamos aquí”.

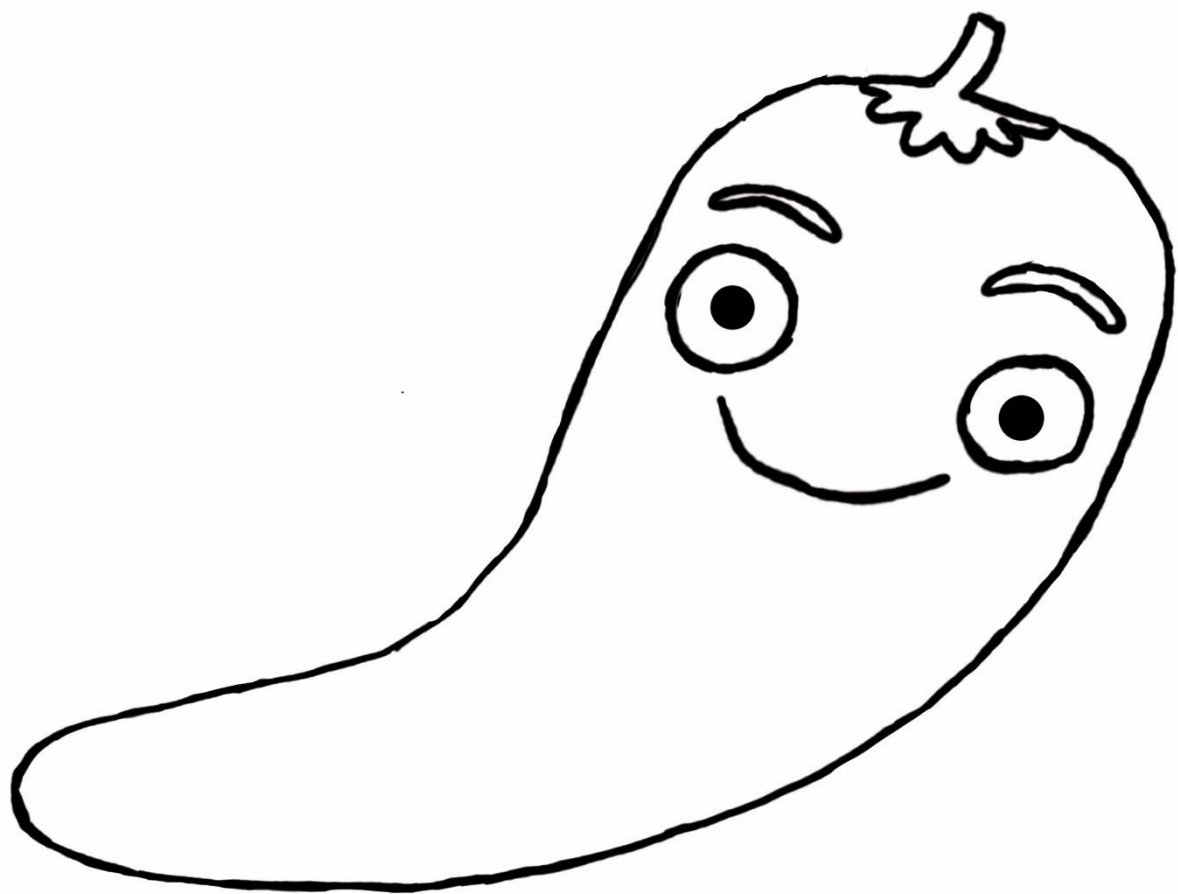
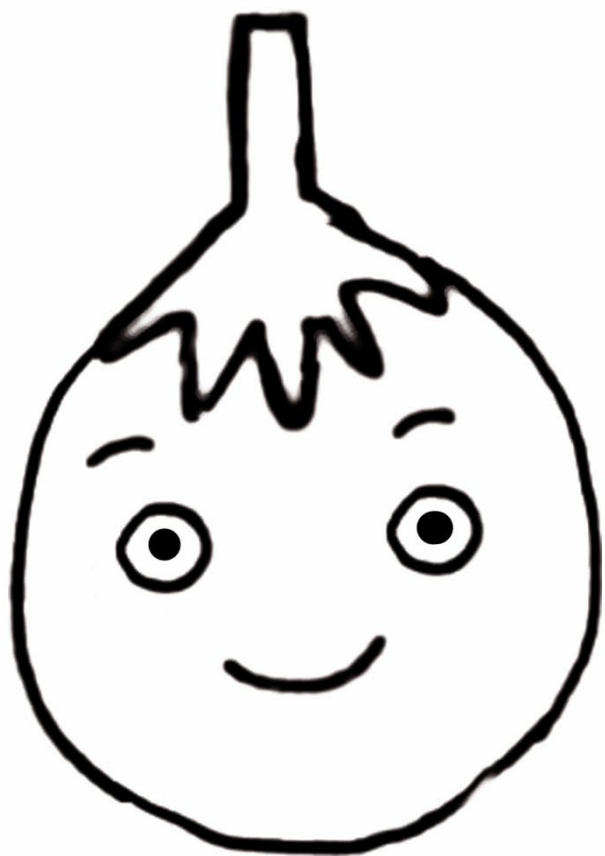
Cabaciña e tomate miráronse con horror e o pemento que era verde, de vergoña arroubou. Sentíronse superiores e equivocáronse, eles non eran importantes por ter maior tamaño.

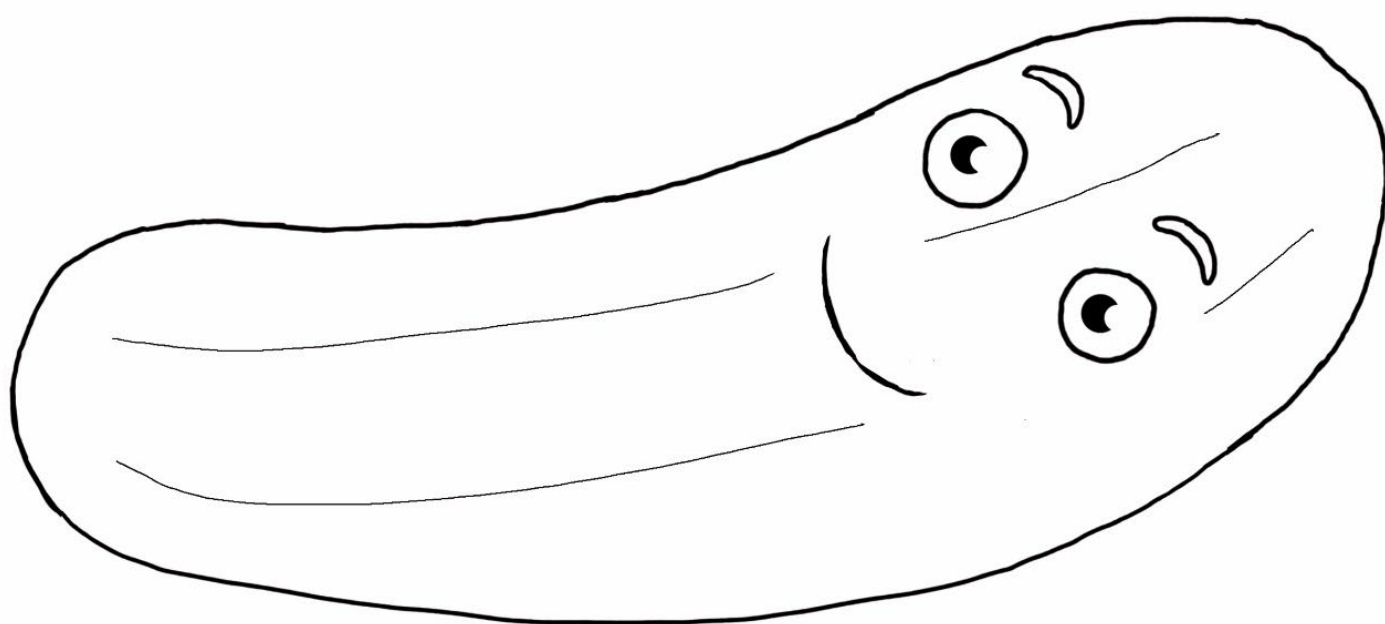
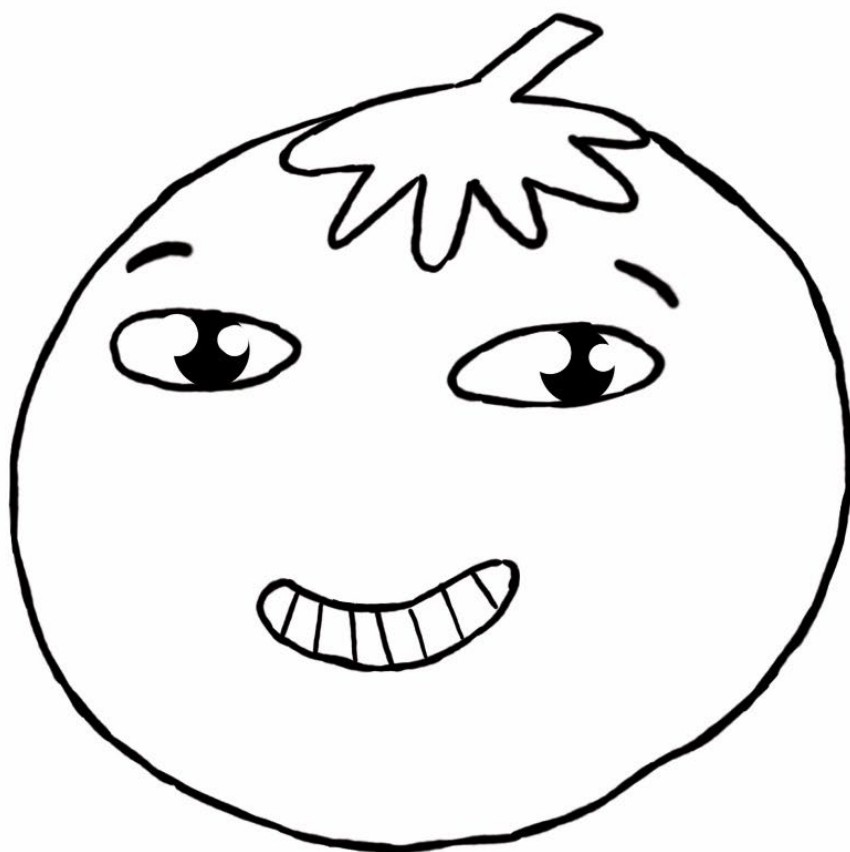
Desde ese día no horto a todos se respectou: sexamos grandes ou pequenos, todos temos valor.

Na seguinte colleita as sementes plantáronse e coidándoas con mimo os seus froitos colleitaron.

Moi variadas hortalizas recolleron ese ano, de diferentes cores e diferentes tamaños e todas moi necesarias para san alimentarnos!

DIVERSIDAD

Necesitaremos

Modelos hortalizas.

Consideracións previas

Lembrar todas as hortalizas que aparecen no conto utilizando os modelos que colorearon na actividade Ficha de lectura .

Antes de iniciar o xogo, debemos distribuír as hortalizas do persoal do anexo para formar os grupos necesarios. Fotocopiar, recortar e repartir unha hortaliza a cada neno/a.

Desenvolvemento

1ª fase

- Colocámonos sentados en círculo e asignamos unha hortaliza a cada neno/a de entre as seguintes (utilizar modelo do Anexo): tomate, leituga, champiñón e pemento.
- Comprobar que cada neno/para sabe cal é a súa hortaliza pedíndolles que levanten a man e mostren a hortaliza que teñen.
- Cando se diga a frase: "Hoxe prepararei a miña ensalada con..." deben estar atentos á hortaliza que se nomee e se é a súa deberán poñerse de pé e colocarse rapidamente no centro do círculo. Ex. "Hoxe prepararei a miña ensalada con... **champiñóns e pementos**". Todos/as os que sexan champiñóns e pementos deberán ir ao centro.
- Do mesmo xeito, cando a frase sexa: "Hoxe prepararei a miña ensalada con...**todos os ingredientes**". Todos/as se deberán levantar e colocarse no centro. Neste momento, recalcar que contamos con todos os ingredientes e resaltar o rica e variada que nos quedará a ensalada coa achega de tantas hortalizas diferentes.

1ª rolda: "Hoxe prepararei a miña ensalada con **tomates e pementos**".

2ª rolda: "Hoxe prepararei a miña ensalada con **champiñóns e leituga**".

3ª rolda: "Hoxe prepararei a miña ensalada con **tomates e champiñóns**".

4ª rolda: "Hoxe prepararei a miña ensalada con **leitugas e pementos**".

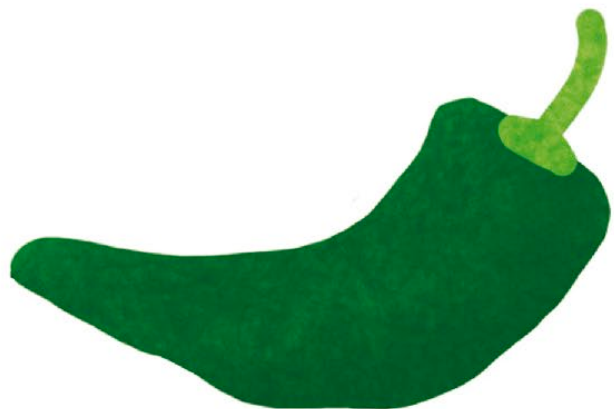
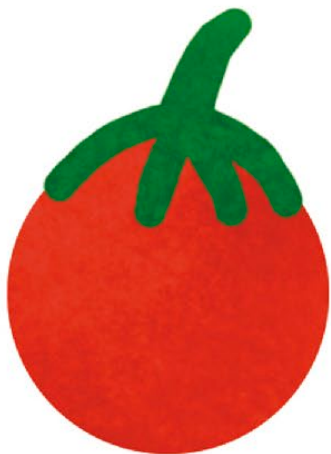
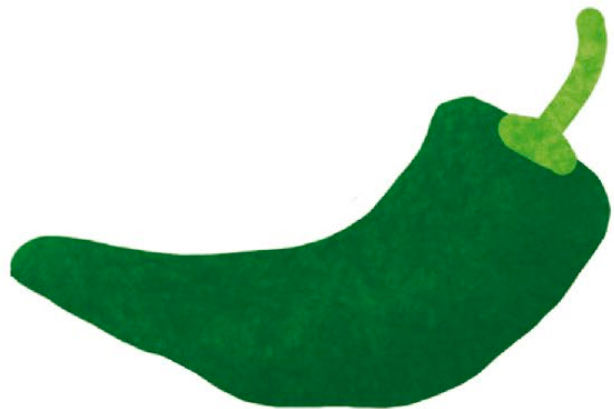
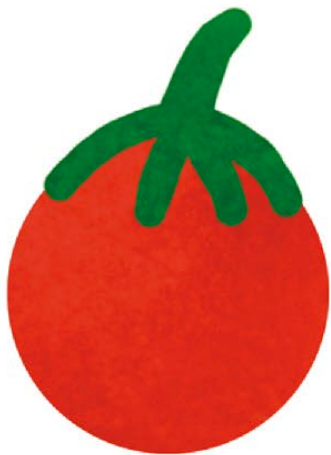
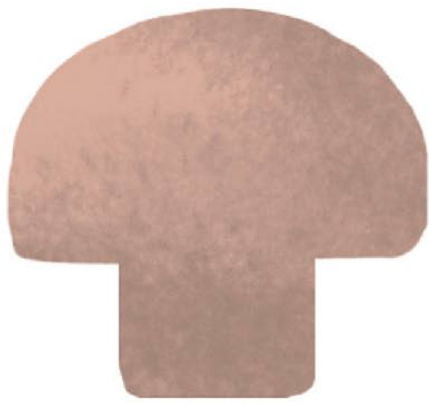
5ª rolda: "Hoxe prepararei a miña ensalada con **todos os ingredientes**".

2ª fase

- Malas noticias, unha tormenta de saraiba esnaquizou as leitugas. Pedimos a todos/as que representen con son a tormenta. As leitugas téñense que retirar do horto. Comprobamos que todos os nenos e nenas que tiñan leitugas se retiran.
- Facemos un reconto das hortalizas que nos quedan para facer a nosa ensalada, pedíndolles que levanten a man e mostren a súa.
- Comunicamos que un rabaño de ovellas entrou no horto e pisou os champiñóns e os tomates. Pedirlles que representen o rabaño de ovellas balando como elas. Retiramos do horto os champiñóns e os tomates.
- Tan só quedan os pementos.

Reflexionamos

- Creedes que só con pementos podemos facer unha ensalada?
- Gustaríavos comer unha ensalada só de pementos?
- Dádevos conta do importante que é ter variedade de hortalizas para poder alimentarnos ben e poder preparar receitas ricas e cheas de vitaminas?
- Falar da importancia que ten o feito de que exista esa diversidade, igual que na clase (diferentes estaturas, cor de pelo, de pel, de ollos...):
  - Imaxinádesvos unha clase na que todos fósamos iguais? Na que todos tivésamos o mesmo cor de pelo, de pel, de ollos?
  - Creedes que é mellor unha clase na que todos os nenos e nenas sexan iguais ou unha clase na que sexan diferentes? por que?
- Para celebrar que entendemos que na variedade está a riqueza, volverán colocarse todos os ingredientes no centro e repetirán todos/as xuntos/as en alto: **"Con esta ensalada tan rica poderás encher a tripa"**.

O HORTO DOS VALORES

Necesitaremos

Debuxo "O Horto dos Valores".

Consideracións previa para o/a educador/a

Debuxar e colgar o poster "O Horto dos Valores" nun lugar visible da aula para que cada neno e nena poida pegar a súa hortaliza unha vez debuxada e coloreada.

Desenvolvemento

- Do mesmo xeito que Cherri, as persoas tamén temos nas nosas interior sementes, os nosos **valores**, que son cousas boas que facemos polos demais. Por exemplo, cando compartimos, plantamos a semente da xenerosidade.
- A continuación, cada un/unha debuxará a hortaliza que máis lle guste e escribirá nela o seu nome (dividir cada folio A4 en catro partes e entregar unha parte a cada neno e nena para que debuxe a súa hortaliza).
- Colgar nun lugar visible da aula o póster "O Horto dos Valores".
- Reflexionar en Asemblea: Deben pensar algo bo que fixesen polos demais (axudar a alguén a facer algo, compartir, convidar a xogar connosco a un neno/a que estaba só...). Cada neno/a terao que expresar en alto antes de ir colocar a súa hortaliza no horto dos valores.
- Unha vez que todos os nenos e nenas colocaron no horto a súa hortaliza, pechar a reflexión: Cada un/para achegamos ao horto a nosa semente, os nosos valores, a través das cousas boas que fixemos polos demais, por iso chámase "**O horto dos valores**". Agora temos que coidar eses valores, temos que regarlles, temos que seguir facendo cousas boas polos demais. Se non o facemos, ese horto tan bonito que temos desaparecerá e se encherá de herbas malas.

ACTUAMOS

Necesitaremos

Conto *O secreto do Horto de Liño*.

Materiais diversos para elaborar o decorado e os traxes dos diferentes personaxes.

Consideracións previas

Trátase de facer unha representación teatral do conto e, posto que Cherri ten varias intervencións, sería aconsellable que o representasen varios nenos e nenas.

Desenvolvemento

- Repartir o texto entre todos os nenos e nenas da clase, unha parte representarán aos personaxes do conto, mentres outra se converterá en narradores.
- Personaxes:
  - Cherri
  - Cabaciñas
  - Tomates
  - Chícharos
  - Pemento
  - Champiñóns
- É importante que a familia de cada neno e nena tamén coñeza o conto e poida axudalo así a memorizar a súa frase e a afianzar os valores que transmite a historia.
- Utilizar a creatividade de toda a clase para elaborar os traxes dos diferentes personaxes e o decorado da obra.
- Sería moi interesante que puidesen compartir esta historia con outras clases do colexio e representar o conto nalgún dos festivais que se celebran ao longo do ano.

RECETAS CON VALOR

Necesitaremos

Caderno de actividade Receitas con valor.

Consideracións previas

Nesta actividade pedirase a colaboración de toda a familia para elaborar xuntos unha receita. Ao entregar o caderno de actividade ás nais e pais teremos que contar cuns minutos para poder explicarlles o seu contido e como desenvólvela.

Tamén é importante que as familias coñezan o conto "O secreto do Horto de Liño" para comprender mellor a actividade e axudar os nenos/as a afianzar os valores que transmite a historia.

Desenvolvemento

1ª fase

- Mostrar o "Caderno de actividade: Receitas con valor" do anexo e explicar o que teñen que facer:
  - Levarémonos esta ficha para completala en casa con axuda de mamá e papá. Debemos preparar na casa unha receita utilizando algunhas das hortalizas que aparecen no conto "O secreto do Horto de Liño". Repasar cales son.
  - Terán que apuntar de onde sacaron os ingredientes que necesitaron para elaborar a receita: compráronos na tenda do barrio, nun supermercado, son hortalizas do seu horto, do horto dalgún familiar...
  - Anotar as tarefas que realizou cada membro da familia durante o proceso de elaboración do prato. Comer todos xuntos o prato que se preparou.
  - Facer unha foto ao prato e á mesa con toda a familia mentres o gozades e pegala no recadro correspondente. Tamén se pode facer un debuxo.

2ª fase

- Colgar todas as fichas coas fotos nun lugar visible da aula e poñer en común en Asemblea as receitas que elaboraron:
  - Que prato cociñaron?
  - Que hortalizas utilizaron?
  - Que tarefa/s fixeron eles/as?
- Fixádevos na cantidade de ingredientes diferentes que utilizamos para elaborar as nosas receitas. Nós podemos acceder a todos eses alimentos, revisamos o apartado no que apuntaron como conseguiron os ingredientes.
- A continuación, reflexionar sobre que cada vez estamos a coidar menos o planeta, en moitas partes do mundo hai moitos nenos/as que non poden ter unha alimentación tan variada como nós e que pasan fame. Temos que pensar que é moi importante coidar o

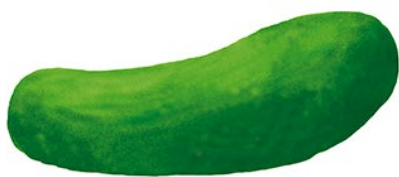
planeta e a natureza porque dela saen todos os alimentos que comemos.

CUADERNO DE ACTIVIDAD: RECEITA CON VALOR

1. Ingredientes da nosa receita

Preparar unha receita utilizando algunha/s destas hortalizas.

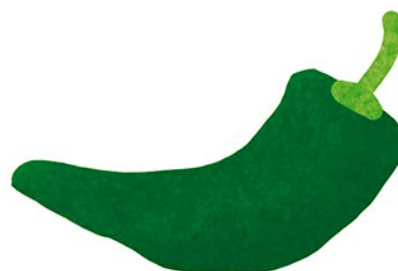
Marcar cunha X as hortalizas utilizadas.

☐

☐

☐

☐

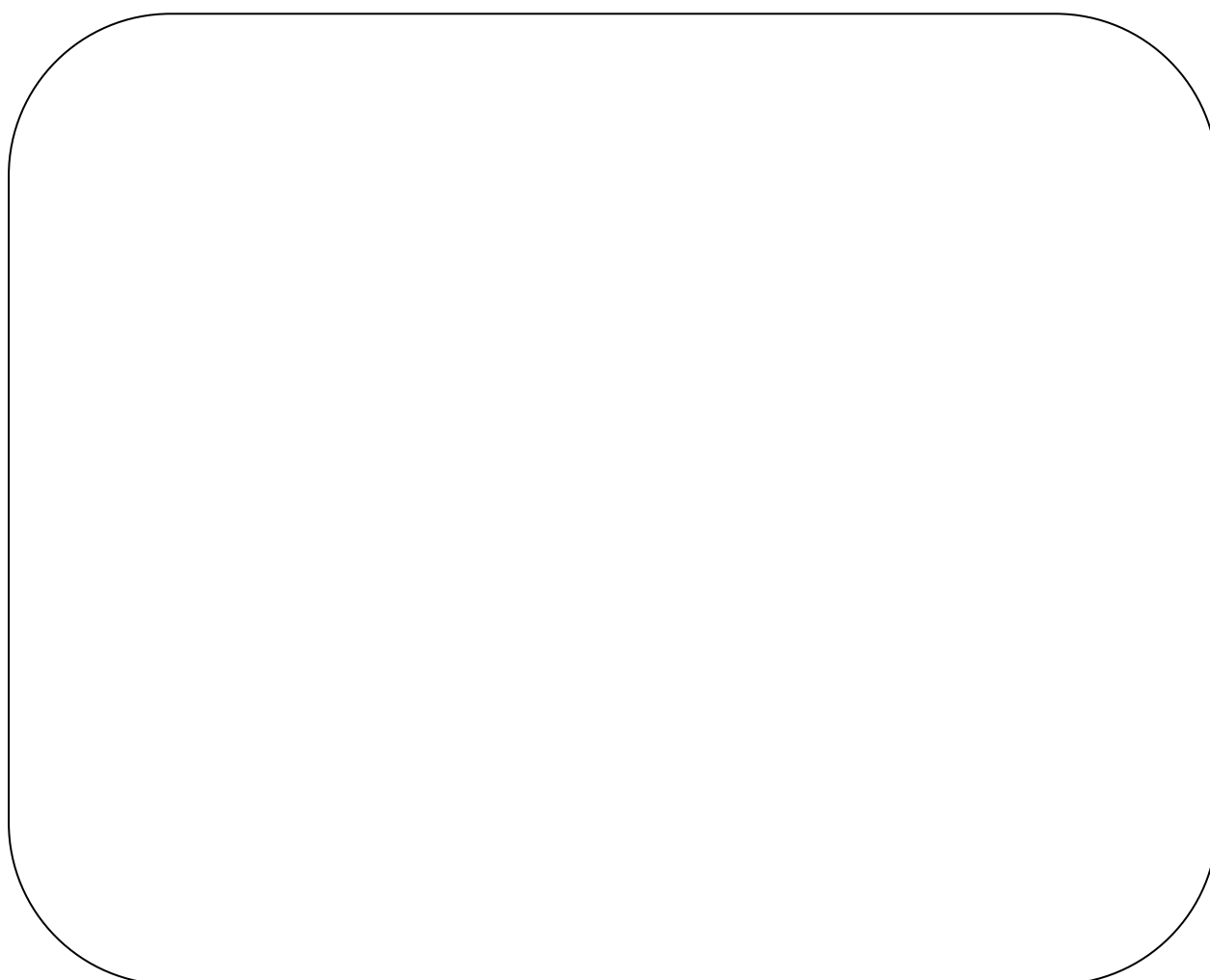
☐

☐

☐

2. Escribir como se obtiveron os ingredientes que se necesitaron para elaborar a receita. (á beira de cada ingrediente debes escribir como o conseguistes: comprándoo onde?, do horto de quen?, un agasallo...)

3. Anotar as tarefas que realizou cada pessoa.

4. Foto ou debuxo do prato e dos comensais na mesa

Bo proveito!